2025/1106

28.5.2025

NEUVOSTON ASETUS (EU) 2025/1106,

annettu 27 päivänä toukokuuta 2025,

välineen perustamisesta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi Euroopan puolustusteollisuutta vahvistamalla (SAFE)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 122 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset Euroopan ja koko maailman turvallisuuteen muodostavat Euroopan unionille eksistentiaalisen haasteen.

(2) Vastauksena kyseiseen haasteeseen Eurooppa-neuvoston 6 päivänä maaliskuuta 2025 antamissa päätelmissä palautettiin mieleen 11 päivänä maaliskuuta 2022 annettu Versailles'n julistus ja 21 päivänä maaliskuuta 2022 hyväksytty turvallisuus- ja puolustusalan strateginen kompassi sekä korostettiin, että Euroopasta on tultava suvereenimpi, sen on otettava suurempi vastuu puolustuksestaan ja valmistauduttava paremmin toimimaan välittömien ja tulevien haasteiden ja uhkien edessä ja vastaamaan niihin itsenäisesti. Kyseisessä Eurooppa-neuvoston kokouksessa kaikki jäsenvaltiot sitoutuivat vahvistamaan yleistä puolustusvalmiuttaan, vähentämään strategisia riippuvuuksiaan, ratkaisemaan kriittiset suorituskykypuutteensa ja lujittamaan Euroopan puolustuksen teknologista ja teollista perustaa (EDTIB) vastaavasti kaikkialla unionissa, jotta unioni pystyy paremmin toimittamaan tarvittavan määrän puolustustarvikkeita nopeutetussa tahdissa.

(3) Komissio sekä unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja esittivät 18 päivänä toukokuuta 2022 yhteisen tiedonannon puolustusalan investointivajeiden analyysistä ja siihen perustuvista jatkotoimista ja toivat esiin unionin puolustusalan rahoitus-, tuotanto- ja voimavaravajeet.

(4) Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 20 päivänä heinäkuuta 2023 asetuksen (EU) 2023/1525 ([1]), jolla tuetaan ampumatarviketuotantoa (ASAP) ja jonka tarkoituksena on tukea kiireellisesti Euroopan puolustusteollisuuden valmistuskapasiteetin kasvattamista, turvata toimitusketjut, helpottaa tehokkaita hankintamenettelyjä, korjata tuotantokapasiteetin puutteita ja edistää investointeja.

(5) Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 18 päivänä lokakuuta 2023 asetuksen (EU) 2023/2418 ([2]), jolla perustettiin väline Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamiseksi yhteistoiminnallisten hankintojen avulla (EDIRPA) ja jonka tavoitteena on lisätä jäsenvaltioiden keskinäistä yhteistyötä puolustustuotteiden hankintavaiheessa, jotta voidaan yhteisvoimin täyttää jäsenvaltioiden varastojen kiireellisimmät ja kriittisimmät puutteet ja varsinkin ne, jotka ovat seurausta reagoinnista Venäjän Ukrainaa vastaan käymään hyökkäyssotaan.

(6) Tarkasteltuaan Versailles'n julistuksen ja turvallisuus- ja puolustusalan strategisen kompassin täytäntöönpanemiseksi tehtyä työtä Eurooppa-neuvosto painotti 14 ja 15 päivänä joulukuuta 2023 antamissaan päätelmissä, että on tehtävä vielä enemmän, jotta voidaan saavuttaa unionin tavoitteet parantaa puolustusvalmiutta. Vahvan puolustusteollisuuden katsottiin olevan edellytys sille, että puolustusvalmius saataisiin nostettua tarvittavalle tasolle ja unionia kyettäisiin puolustamaan, minkä vuoksi Euroopan puolustusteollisuuden häiriönsietokykyä, innovatiivisuutta ja kilpailukykyä on parannettava.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1525, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2023, ampumatarviketuotannon tukemisesta (ASAP) (EUVL L 185, 24.7.2023, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/2418, annettu 18 päivänä lokakuuta 2023, välineen perustamisesta Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamiseksi yhteistoiminnallisten hankintojen avulla (EDIRPA) (EUVL L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

(7) Komissio hyväksyi 5 päivänä maaliskuuta 2024 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan puolustusteollisuusohjelman ja puolustustarvikkeiden oikea-aikaisen saatavuuden ja toimituksen varmistamista koskevan toimenpidekehyksen (EDIP) perustamisesta, jotta voidaan hyödyntää asetusten (EU) 2023/2418 ja (EU) 2023/1525 yhteydessä saatuja kokemuksia ja laajentaa niiden toiminta-ajatusta pidemmällä aikavälillä ja jäsennellymmällä tavalla.

(8) Vuoden 2025 alusta lähtien unionin turvallisuustilanne on kuitenkin heikentynyt jyrkästi, mikä liittyy paitsi Venäjän jatkuvaan uhkaan ja sen voimakkaampaan siirtymiseen sotatalouteen sekä Ukrainan sodan kehittymiseen, myös uuden geopoliittisen tilanteen aiheuttamaan epävarmuuteen, jonka vuoksi unionin on tehostettava merkittävästi toimiaan varmistaakseen itsenäisen puolustuksensa. Tilanteen viimeaikainen heikentyminen on kasvattanut unioniin kohdistuvaa uhkaa ja edellyttää, että jäsenvaltiot osoittavat kiireellisesti suuria määriä julkisia menoja Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan vahvistamiseen. Tämä taas lisää tarvetta nopeuttaa yhteisvastuun hengessä unionin tuen tarjoamista niille jäsenvaltioille, joille tarvittavat valtavat julkiset investoinnit uhkaavat aiheuttaa niiden taloudelliseen tilanteeseen mahdollisesti vaikuttavia vakavia vaikeuksia. Kun otetaan huomioon unionin maa-, ilma- ja merirajoihin kohdistuvat uhkat ja tästä johtuva tarve tehdä mittavia julkisia investointeja, tällainen yhteisvastuu on ratkaisevan tärkeää erityisesti niille jäsenvaltioille, jotka ovat eniten alttiita sotilaallisille uhkille. Tässä suhteessa Venäjän ja Valko-Venäjän aiheuttamat uhkat ovat erityisen kiireellisiä ja merkittäviä. Koska tuotteiden kehittämiseen ja vastaavan teollisen tuotantokapasiteetin kasvattamiseen koko unionissa tarvitaan aikaa, on erittäin tärkeää, että unioni alkaa tukea kyseisiä jäsenvaltioita mahdollisimman pian, jotta ne voivat tehdä tilauksia hyvin nopeasti, ja että parannetaan ennustettavuutta puolustusteollisuuden kannalta ja kannustetaan sitä investoimaan hyvin lyhyellä aikavälillä tuotantokapasiteetin vahvistamiseen.

(9) Jäsenvaltiot joutuvat nyt lisäämään investointeja puolustusteollisuuden valmistuskapasiteettiin huomattavasti ja nopeaan tahtiin, mikä todennäköisesti vaikuttaa merkittävästi niiden julkiseen talouteen samaan aikaan, kun monissa jäsenvaltiossa budjetteihin kohdistuu edelleen paineita.

(10) Tämä poikkeuksellinen tilanne, jota jäsenvaltiot eivät ole aiheuttaneet ja johon ne eivät voi vaikuttaa, oikeuttaa sen, että unioni toteuttaa kiireellisiä toimenpiteitä, joilla perustetaan tilapäinen väline, jonka tavoitteena on tarjota taloudellista apua niille jäsenvaltioille, jotka haluavat investoida puolustusteollisuuden tuotantoon, eli Euroopan turvallisuutta edistävä väline, jäljempänä ’SAFE-väline’.

(11) SAFE-välineen olisi mahdollistettava Euroopan puolustusteollisuuteen tehtävät kiireelliset ja merkittävät julkiset investoinnit, joilla pyritään nopeasti lisäämään sen tuotantokapasiteettia, parantamaan puolustustarvikkeiden oikea-aikaista saatavuutta sekä nopeuttamaan sen mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin. Koska tämä asetus on poikkeuksellinen ja väliaikainen vastaus kiireelliseen ja eksistentiaaliseen haasteeseen, sen nojalla annettavaa taloudellista apua olisi voitava käyttää ainoastaan toimiin, joilla puututaan heikkenevästä turvallisuustilanteesta johtuviin kielteisiin taloudellisiin seurauksiin tai välittömiin hankintatarpeisiin niissä jäsenvaltioissa, jotka osallistuvat Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan puolustusteollisen valmiuden lisäämiseen. SAFE-välineen olisi oltava osa unionin ja kansallisen tason yleistä pyrkimystä lisätä resursseja puolustusalan teollisiin investointeihin, jotta nykyisistä turvallisuusuhkista johtuvaan kriisitilanteeseen voitaisiin vastata. Näiden toimien tukemiseksi olisi toteutettava myös muita unionin ja kansallisen tason toimenpiteitä, mukaan lukien vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvien nykyisten joustomahdollisuuksien aktivointi.

(12) Jäsenvaltioiden olisi pantava SAFE-välineestä myönnettävä taloudellinen apu täytäntöön tavalla, joka on yhdenmukainen jäsenvaltioiden yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) puitteissa yhteisesti sopimien puolustusvoimavarojen prioriteettien, neuvoston päätöksellä (YUTP) 2017/2315 ([3]) vahvistetun pysyvän rakenteellisen yhteistyön puitteissa tehtävän jäsenvaltioiden yhteistyön, Euroopan puolustusviraston aloitteiden ja hankkeiden sekä unionin Ukrainalle antaman siviili- ja sotilaallisen avun kanssa. Jäsenvaltioiden olisi tätä asetusta täytäntöön pannessaan otettava asianmukaisesti huomioon Pohjois-Atlantin liiton (Nato) ja muiden kumppaneiden toteuttama asiaan liittyvä toiminta, erityisesti Naton voimavaratavoitteet, jos tällainen toiminta palvelee unionin turvallisuus- ja puolustusetuja.

([3]) Neuvoston päätös (YUTP) 2017/2315, annettu 11 päivänä joulukuuta 2017, pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) ja siihen osallistuvien jäsenvaltioiden luettelon vahvistamisesta (EUVL L 331, 14.12.2017, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj).

(13) Jäsenvaltioiden olisi voitava käyttää SAFE-välineestä myönnettävää taloudellista apua niin, että saadaan synergiaetuja muiden nykyisten ja tulevien unionin ohjelmien kanssa, ja erityisesti yhteisrahoittamaan erityistoimia. Samaan aikaan unionin ohjelmiin, joilla tuetaan yhteistyötä puolustushankintojen alalla tai joilla pyritään yleisemmin tukemaan Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan kilpailukykyä, voi erityisesti sisältyä unionin lisätukea. Tällaista lisätukea voitaisiin soveltaa SAFE-välineestä myönnettävää taloudellista apua saaviin yhteistoiminnallisiin hankintoihin tai tällaisiin hankintoihin osallistuviin talouden toimijoihin, jotta voidaan edistää vastaavaa teollisuuden kasvua ja vahvistaa entisestään SAFE-välineen vaikutuksia Euroopan puolustuksen teolliseen ja teknologiseen perustaan.

(14) Jäsenvaltioiden hallinnollisen rasitteen keventämiseksi komission olisi voitava ottaa asiaankuuluvien ohjelmien ja erityisesti yhteistyötä yhteistoiminnallisten hankintojen alalla tukevien ohjelmien yhteydessä huomioon tämän asetuksen puitteissa toimitetut tiedot, erityisesti taloudellisen avun täytäntöönpanoa koskevaa raportointia varten. Tämä auttaisi taloudellisen tuen hakemisen edellytyksien yksinkertaistamista.

(15) Jäsenvaltioiden puutteellinen yhteistyö on johtanut tehottomuuteen ja samanlaisten puolustusjärjestelmien moninkertaistumiseen unionissa, mikä on heikentänyt unionin alueen suojelua koskevaa tavoitetta, johon on pyritty vastaavilla kansallisilla investoinneilla, ja johtanut myös Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan merkittävien osien hajanaisuuteen ja riittämättömään toimintaan. Jotta tilanne voitaisiin korjata, tämän asetuksen nojalla myönnettyä taloudellista apua saavien jäsenvaltioiden olisi käytettävä kyseinen taloudellinen apu yhteistoiminnallisten hankintojen tekemiseen. Puolustusalan yhteistoiminnallisilla hankinnoilla rahoitettavien tukikelpoisten toiminnan, menojen ja toimenpiteiden olisi liityttävä Eurooppa-neuvoston määrittelemiin ensisijaisten toiminta-alojen ensimmäiseen luetteloon ottaen huomioon Ukrainan sodasta saadut kokemukset Euroopan puolustusviraston puitteissa jo tehdyn työn mukaisesti ja täysin johdonmukaisesti Naton kanssa: ampumatarvikkeet ja ohjukset; tykistöjärjestelmät, mukaan lukien kaukovaikuttamiskyky; maataistelukyvyt ja niiden tukijärjestelmät, mukaan lukien sotilastarvikkeet ja jalkaväen aseet; kriittisen infrastruktuurin suojelu; kybertoiminta; sotilaallinen liikkuvuus, mukaan lukien vastapuolen liikkuvuuden estäminen; ilma- ja ohjuspuolustusjärjestelmät; meripuolustus ja merenalaisen taistelun valmiudet; droonit ja droonien torjuntajärjestelmät; strategiset edellytykset, kuten muun muassa strateginen ilmakuljetus, ilmatankkaus, C4ISTAR-järjestelmät sekä avaruusresurssit ja -palvelut; tekoäly ja elektroninen sodankäynti. Kyseisillä yhteistoiminnallisilla hankinnoilla olisi pyrittävä nopeuttamaan mukautumista puolustustarvikkeiden tuotantokapasiteetin rakenteellisiin muutoksiin, varmistamaan yhteentoimivuus ja vaihdettavuus koko unionissa, kannustamaan yhteistyöhön hankintavaiheessa sekä tukemaan tuotantokapasiteetin lisäämistä ja asiaan liittyvien infrastruktuurin, laitteiden ja logistiikkapalvelujen kehittämistä ja hankintaa.

(16) Jotta unionin teollista perustaa voidaan vahvistaa kiireellisesti, tehokkaasti ja itsenäisesti ottaen huomioon geopoliittisen tilanteen viimeaikainen kehitys sekä unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuuteen kohdistuva poikkeuksellinen uhka ja lisätä siten SAFE-välineestä myönnettävän taloudellisen avun tehokkuutta ja lisäarvoa, tässä asetuksessa olisi vahvistettava kelpoisuusedellytykset taloudellisen avun käytölle jäsenvaltioissa. SAFE-välineen mukaisiin yhteistoiminnallisiin hankintoihin osallistuvien toimeksisaajien ja alihankkijoiden olisi sen vuoksi oltava sijoittautuneita unioniin, Euroopan talousalueeseen kuuluviin Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioihin, jäljempänä 'ETA:n EFTA-valtiot', tai Ukrainaan, niiden johtorakenteiden olisi oltava unionissa, ETA:n EFTA-valtiossa tai Ukrainassa ja niiden olisi käytettävä yhteistoiminnallisia hankintoja varten jonkin jäsenvaltion, ETA:n EFTA-valtion tai Ukrainan alueella sijaitsevaa infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta tai resursseja. Sen varmistamiseksi, että yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvat toimeksisaajat ja alihankkijat eivät vaaranna unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetuja, ne eivät saisi olla kolmansien maiden tai kolmansien maiden yhteisöjen määräysvallassa. Tässä yhteydessä määräysvallan olisi ymmärrettävä tarkoittavan kykyä käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa oikeussubjektissa joko suoraan tai yhden tai useamman muun oikeussubjektin välityksellä. SAFE-välineestä tuettuihin hankintoihin osallistuvat jäsenvaltiot ovat vastuussa sen varmistamisesta, että kelpoisuusedellytykset täyttyvät.

(17) Tietyissä olosuhteissa olisi oltava mahdollista poiketa periaatteesta, jonka mukaan yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvat toimeksisaajat ja alihankkijat käyttävät jäsenvaltion, ETA:n EFTA-valtion tai Ukrainan alueella sijaitsevaa infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta tai resursseja eivätkä ole kolmansien maiden tai kolmansien maiden yhteisöjen määräysvallassa. Kyseisissä olosuhteissa unioniin, ETA:n EFTA-valtioon tai Ukrainaan sijoittautuneen oikeussubjektin, joka käyttää jäsenvaltion, ETA:n EFTA-valtion tai Ukrainan alueen ulkopuolella sijaitsevaa infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta tai resursseja ja/tai on kolmannen maan tai kolmannen maan yhteisön määräysvallassa, olisi voitava osallistua, jos unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetuihin, sellaisina kuin ne on vahvistettu YUTP:n puitteissa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston nojalla, liittyvät tiukat edellytykset täyttyvät.

(18) Unioniin, ETA:n EFTA-valtioihin tai Ukrainaan sijoittautuneiden oikeussubjektien, jotka ovat sellaisen kolmannen maan, joka ei ole Ukraina tai ETA:n EFTA-valtio, jäljempänä 'muu kolmas maa', tai muun kolmannen maan yhteisön määräysvallassa, silloin kun se sallitaan, olisi voitava osallistua yhteistoiminnalliseen hankintaan, jos niihin on sovellettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/452 ([4]) tarkoitettua seurantaa ja tarvittaessa riskejä vähentäviä asianmukaisia toimenpiteitä tai jos komission saataville asetetaan jäsenvaltion, ETA:n EFTA-valtion tai Ukrainan, sen mukaan mihin ne ovat sijoittautuneet, kansallisten menettelyjen mukaisesti hyväksytyt takeet, sellaisina kuin niistä säädetään tässä asetuksessa. Hallinnollisen taakan keventämiseksi komission olisi ehdotettava takeille yksinkertaista vakiomuotoista mallia. Tällaisia takeita olisi myönnettävä ainoastaan, jos unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetuihin, sellaisina kuin ne on vahvistettu YUTP:n puitteissa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston nojalla, liittyvät tiukat edellytykset täyttyvät.

(19) Jotta voidaan varmistaa puolustustarvikkeiden oikea-aikainen saatavuus ja toimittaminen Euroopan puolustuksen teollisesta ja teknologisesta perustasta sekä nopeuttaa sen mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin ja siten lisätä myönnetyn taloudellisen avun tehokkuutta, on tärkeää vahvistaa vähimmäisvaatimukset, jotka liittyvät unionissa tuotettuun arvoon. Sen vuoksi yhteistoiminnallisiin hankintasopimuksiin olisi sisällyttävä vaatimus, jonka mukaan unionin, ETA:n EFTA-valtioiden ja Ukrainan ulkopuolelta peräisin olevien komponenttien kustannukset ovat enintään 35 prosenttia lopputuotteen komponenttien arvioiduista kustannuksista. Komissio voisi laatia kyseisen prosenttiosuuden laskemista koskevia ohjeita.

(20) Tukikelpoisuusedellytyksissä olisi otettava huomioon nykyiset toimitusketjut ja teollinen yhteistyö EU:n ulkopuolisten kumppanien kanssa, ja niitä noudattamalla olisi voitava täyttää suorituskykyvaatimukset. Näin ollen tukea olisi voitava myöntää yhteistoiminnalliseen hankintaan, johon osallistuu sellaisia alihankkijoita, joiden osuus sopimuksen arvosta on 15–35 prosenttia ja jotka eivät ole sijoittautuneet unioniin, ETA:n EFTA-valtioon tai Ukrainaan tai joiden johtorakenteet eivät sijaitse niissä.

(21) Tiettyihin puolustustarvikkeisiin, joiden perustana olevat teknologiat eivät ole laajasti saatavilla unionissa ja joita voi olla vaikea korvata laajamittaisesti, olisi sovellettava lisävaatimuksia, jotta voidaan varmistaa jäsenvaltioiden asevoimien toimintavapaus kyseisten tarvikkeiden osalta ilman kolmansien maiden asettamia rajoituksia. Tällaisten puolustustarvikkeiden osalta toimeksisaajilla tai toimeksisaajien yhteenliittymällä olisi sen vuoksi oltava mahdollisuus päättää hankkimiensa puolustustarvikkeiden ominaisuuksien määrittelystä, mukauttamisesta tai kehittämisestä ilman kolmansien maiden tai kolmansien maiden yhteisöjen asettamia rajoituksia, mukaan lukien laillinen oikeus korvata tai poistaa sellaisia komponentteja, joihin sovelletaan kolmansien maiden tai kolmansien maiden yhteisöjen asettamia rajoituksia.

(22) SAFE-välineen tukikelpoisuusedellytysten tavoitteena on lisätä viipymättä unionin puolustusteollisuuden valmistuskapasiteettia ja mahdollistaa samalla tarvittava joustavuus ottaen huomioon asiaankuuluvien tarvikkeiden ja teknologioiden toimitusketjujen kansainvälistyminen. ETA:n EFTA-valtioiden ja Ukrainan lisäksi SAFE-välineen olisi tarjottava myös liittyville maille, ehdokasmaille ja mahdollisille ehdokasmaille sekä kolmansille maille, joiden kanssa unioni on sopinut turvallisuus- ja puolustuskumppanuudesta (ei-sitova väline), mahdollisuus osallistua yhteistoiminnallisiin hankintasopimuksiin sen puitteissa.

(23) Unionin ja yhden tai useamman tällaisen samanmielisen kolmannen maan, joka ei ole Ukraina tai ETA:n EFTA-valtio, tekemien taloudellista, rahoitus- tai teknistä yhteistyötä koskevia toimenpiteitä, myös avustusta, koskevien kahden- tai monenvälisten sopimusten olisi sallittava kyseisiin maihin sijoittautuneiden toimeksisaajien ja alihankkijoiden osallistuminen SAFE-välineestä tuettuihin yhteistoiminnallisiin hankintasopimuksiin kyseisissä sopimuksissa määriteltyjen ehtojen ja edellytysten mukaisesti. Tällaisissa sopimuksissa ei olisi asetettava kyseenalaiseksi sellaisten tarvikkeiden tukikelpoisuutta, jotka täyttävät vaatimuksen siitä, että unionin, ETA:n EFTA-valtioiden ja Ukrainan ulkopuolelta peräisin olevien komponenttien kustannukset ovat enintään 35 prosenttia lopputuotteen komponenttien arvioiduista kustannuksista.

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/452, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2019, unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan tarkoitettujen puitteiden perustamisesta (EUVL L 79 I, 21.3.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

(24) Turvallisuuden ja puolustuksen suhteen vahvempi ja toimintakykyisempi unioni vaikuttaa myönteisesti maailmanlaajuiseen ja transatlanttiseen turvallisuuteen ja täydentää Natoa, joka on edelleen yhteisen puolustuksen perusta niille valtioille, jotka ovat sen jäseniä. Unioni on sitoutunut vahvistamaan ja syventämään edelleen turvallisuus- ja puolustusalan transatlanttista yhteistyötä ja sitoutumista tarkoituksena lisätä yhteentoimivuutta, jatkaa teollista yhteistyötä ja varmistaa vastavuoroinen pääsy uusimpiin teknologioihin luotettavien kumppaneiden kesken, ja myös lujittamaan Euroopan puolustuksen teknologista ja teollista perustaa. Tällä asetuksella olisi edistettävä näitä tavoitteita.

(25) Jäsenvaltioiden, jotka haluavat saada taloudellista apua SAFE-välineestä, olisi esitettävä komissiolle pyyntö ja liitettävä siihen Euroopan puolustusteollisuuden investointisuunnitelma, jäljempänä ’suunnitelma’. Suunnitelmien valmistelun helpottamiseksi komission ja jäsenvaltioiden olisi vaihdettava tietoja lainamäärien alustavista kohdentamisista. Komission olisi arvioitava kaikki jäsenvaltioiden esittämät pyynnöt. Tarkistaessaan, ovatko suunnitelmat tässä asetuksessa säädettyjen kriteerien mukaisia, komission olisi tarvittaessa hyödynnettävä Euroopan puolustusviraston tai EU:n sotilasesikunnan asiantuntemusta. Suunnitelmien valmistelun aikana jäsenvaltioiden olisi voitava olla yhteydessä komissioon suunnitelmaluonnostensa mukauttamiseksi ennen niiden toimittamista. Jos komissio katsoo, että suunnitelmat eivät täytä tässä asetuksessa säädettyjä edellytyksiä, jäsenvaltioiden olisi voitava muuttaa suunnitelmiaan niiden täytäntöönpanon aikana. Komission olisi kohdennettava lainamäärät asianomaisille jäsenvaltioille soveltamalla yhdenvertaisen kohtelun, yhteisvastuun, suhteellisuuden ja avoimuuden periaatteita, erityisesti jos pyydettyjen lainamäärien summa ylittää SAFE-välineestä saatavilla olevan taloudellisen avun enimmäismäärän. Lainat olisi jaettava niitä hakeneiden jäsenvaltioiden kesken yhdenvertaisen kohtelun, yhteisvastuun, suhteellisuuden ja avoimuuden periaatteiden mukaisesti. Suunnitelmissa olisi kuvattava toimenpiteitä, joilla vahvistetaan Euroopan puolustusteollisuuden häiriönsietokykyä erityisesti helpottamalla pk-yritysten, midcap-yritysten ja uusien puolustusalan toimijoiden pääsyä puolustusalan markkinoille.

(26) Kun otetaan huomioon merkittävät taloudelliset vaikutukset, joita aiheutuu jäsenvaltioiden tukemisesta tämän asetuksen nojalla ja tarve varmistaa johdonmukaisuus unionin ulkoisen toiminnan eri alojen ja talouspolitiikan välillä sekä neuvoston erityinen tehtävä kyseisillä aloilla, neuvostolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa tässä asetuksessa yksilöidyissä tapauksissa.

(27) Suunnitelman täytäntöönpanon helpottamiseksi komission ja kunkin asianomaisen jäsenvaltion olisi sovittava toiminnallisesta järjestelystä, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot taloudellisen avun maksamisesta, mukaan lukien alustava maksuaikataulu, ja allekirjoitettava lainasopimus, joka sisältää SAFE-välineestä myönnettävän lainatuen yksityiskohtaiset ehdot. Olisi otettava käyttöön 15 prosentin ennakkomaksu, jotta SAFE-välineestä tuettujen toiminnan, menojen ja toimenpiteiden täytäntöönpano voidaan aloittaa nopeasti.

(28) On aiheellista järjestää taloudellinen apu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 ([5]), jäljempänä ’varainhoitoasetus’, 224 artiklassa säädetyn hajautetun rahoitusstrategian ja vahvistetun yhden rahoitusmenetelmän mukaisesti, jonka odotetaan lisäävän unionin joukkolainojen likviditeettiä ja unionin toteuttamien liikkeeseenlaskujen houkuttelevuutta ja kustannustehokkuutta. Lainojen takaisinmaksuajan olisi oltava riittävän pitkä, enintään 45 vuotta. Pääoman takaisinmaksut voisivat alkaa vasta tietyn, lähtökohtaisesti 10 vuoden lyhennysvapaan jälkeen. Lainasalkun hoitoon liittyvistä vakavaraisuussyistä niiden kolmen jäsenvaltion lainojen osuuden, joiden lainaosuudet ovat myönnetyistä lainoista suurimmat, olisi oltava enintään 60 prosenttia SAFE-välineestä myönnettävän taloudellisen avun enimmäismäärästä.

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

(29) Jotta käytettävissä oleva taloudellinen apu voitaisiin käyttää parhaalla mahdollisella tavalla, komission on aiheellista julkaista uusi kiinnostuksenilmaisupyyntö tapauksissa, joissa rahamääriä on edelleen käytettävissä tämän asetuksen nojalla annetun neuvoston täytäntöönpanopäätöksen hyväksymisen jälkeen. Tällaisessa tapauksessa taloudellista apua koskevan pyynnön tekemiselle vahvistettuja menettelyjä olisi sovellettava tarvittavin mukautuksin, erityisesti asiaan liittyvien määräaikojen suhteen ja siltä osin, että olisi esitettävä suunnitelman muutos.

(30) Yhteistoiminnallisissa hankinnoissa olisi oltava vähintään kaksi osallistujamaata, jotka ovat jäsenvaltioita, ETA:n EFTA-valtioita tai Ukraina ja joista vähintään yhden olisi oltava lainatukea SAFE-välineestä saava EU:n jäsenvaltio. Lisäksi liittyvien maiden, muiden ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden sekä muiden kolmansien maiden, joiden kanssa unioni on sopinut turvallisuus- ja puolustuskumppanuudesta (ei-sitova väline), olisi voitava osallistua SAFE-välineestä myönnettävää taloudellista apua saavan jäsenvaltion kanssa toteutettaviin yhteistoiminnallisiin hankintoihin. Yhteistoiminnalliseen hankintaan voi sisältyä jo tehtyjä hankintasopimuksia, jotka täyttävät samat edellytykset. Tukea olisi voitava saada myös yhden jäsenvaltion tekemiin hankintoihin, kun sopimus on allekirjoitettu viimeistään 30 päivänä toukokuuta 2026 edellyttäen, että kyseinen jäsenvaltio toteuttaa kaikki tarvittavat toimet, joista sovitaan toiminnallisissa järjestelyissä, kyseisestä hankintasopimuksesta saatavan hyödyn laajentamiseksi pyrkimällä aktiivisesti yhteistyöhön muiden jäsenvaltioiden, ETA:n EFTA-valtioiden ja Ukrainan sekä liittyvien maiden, ehdokasmaiden, mahdollisten ehdokasmaiden tai muiden sellaisten kolmansien maiden kanssa, joiden kanssa unioni on sopinut turvallisuus- ja puolustuskumppanuudesta. ETA:n EFTA-valtioiden ja Ukrainan sisällyttäminen niiden maiden joukkoon, jotka voidaan laskea yhteistoiminnallisia hankintoja varten vaadittuun vähimmäismäärään, on perusteltua, koska kyseiset maat tekevät unionin kanssa tiivistä yhteistyötä puolustusalan teollisessa tuotannossa ja koska Ukraina on Venäjän käymän hyökkäyssodan suorana kohteena. Jäsenvaltioita kannustetaan myös jatkamaan Ukrainan tukemista SAFE-välineestä myönnettävällä taloudellisella avulla hankituilla tarvikkeilla. Edellä mainittujen kolmansien maiden osallistumisen Euroopan, Ukrainan tai ETA:n EFTA-valtioiden puolustuksen teolliselle ja teknologiselle perustalle myönnettyihin yhteistoiminnallisiin hankintasopimuksiin olisi autettava lisäävän kysynnän yhdistämistä, joka on tarpeen teollisen kapasiteetin kasvattamiseksi. Se tukisi myös unionin lähimpien kumppaneiden tällä alalla käyttämien järjestelmien ja tuotteiden yhteentoimivuutta ja samalla mahdollisesti antaisi osallistuville jäsenvaltioille mahdollisuuden parempiin hintoihin.

(31) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/81/EY ([6]) vahvistetaan oikeudellinen kehys hankintasopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamiselle puolustus- ja turvallisuusalalla ja otetaan siten huomioon jäsenvaltioiden turvallisuusvaatimusten ja Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttäminen. Kyseisessä direktiivissä vahvistetaan erityissäännöksiä, joita sovelletaan kriisistä johtuvissa kiireellisissä tilanteissa, kuten lyhennettyjä määräaikoja tarjousten vastaanottamiselle ja mahdollisuutta käyttää neuvottelumenettelyä julkaisematta ennalta hankintailmoitusta. Jotta voidaan vahvistaa SAFE-välineen tehoa vastata yhteisvastuun hengessä geopoliittisen tilanteen muuttumisesta johtuvaan hätätilanteeseen, on tarpeen käynnistää mittavia investointeja Euroopan puolustuksen teolliseen ja teknologiseen perustaan mahdollisimman pian.

(32) Tätä varten olisi helpotettava hankintasopimusten tekemistä hankinnoissa, joissa on mukana vähintään yksi SAFE-välineestä myönnettävää taloudellista apua saava jäsenvaltio. Direktiivissä 2009/81/EY säädetyt määräajat, mukaan lukien kyseisen direktiivin 33 artiklan 7 kohdassa vahvistetut lyhennetyt määräajat, eivät ole riittävän joustavia nykyisen kriisitilanteen kiireellisyyden huomioon ottamiseksi. Sen vuoksi jäsenvaltioiden, jotka tekevät hankintoja SAFE-välineestä myönnettävän tuen avulla, olisi katsottava olevan kriisistä johtuvassa hätätilanteessa, minkä vuoksi on perusteltua noudattaa neuvottelumenettelyä julkaisematta hankintailmoitusta direktiivin 2009/81/EY mukaisesti. Kun otetaan huomioon nykyisestä kriisitilanteesta johtuva kiireellisyys, joka edellyttää välittömiä ja mittavia investointeja Euroopan puolustuksen teolliseen ja teknologiseen perustaan, ja jotta voidaan varmistaa SAFE-välineestä tuettuihin hankintoihin osallistuvien jäsenvaltioiden turvallisuusedut, on lisäksi tarpeen mahdollistaa olemassa olevan puitejärjestelyn tai sopimuksen avaaminen sellaisten jäsenvaltioiden hankintaviranomaisille, jotka eivät alun perin olleet kyseisen puitejärjestelyn tai sopimuksen osapuolia, vaikka sopimuksessa ei olisi määrätty tällaisesta mahdollisuudesta, edellyttäen, että puitejärjestelyn tai sopimuksen tehneeltä yritykseltä saadaan suostumus etukäteen.

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/81/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusalalla ja direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta (EUVL L 216, 20.8.2009, s. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

(33) SAFE-välineellä pyritään tukemaan yleistä turvallisuutta koskevaa ensisijaista etua yhdessä jäsenvaltioiden taloudellisten toimien kanssa, jotta voidaan varmistaa puolustustarvikkeiden oikea-aikainen saatavuus ja toimittaminen laajentamalla Euroopan puolustuksen teollista ja teknologista perustaa, jotta jäsenvaltiot voivat valmistautua kaikenlaisiin hyökkäyksiin. Välineen tukikelpoisuusedellytysten avulla pyritään tukemaan Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan kilpailukykyä ja teollista valmiutta, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan parantaa jäsenvaltioiden valmiuksia puolustaa unionin ja sen jäsenvaltioiden aluetta tehokkaasti ja itsenäisesti. Liitännäistavoitteena on myös lisätä puolustustarvikkeiden yhteentoimivuutta yhteistoiminnallisten hankintojen avulla. Näiden toimien rinnalla on yhteisvastuun hengessä aiheellista varmistaa puolustustarvikkeiden saatavuuteen liittyvien vakavien vaikeuksien ratkaisemiseksi tarvittavien toimien rahoituksen kestävyys toteuttamalla toimenpiteitä, joiden avulla näihin menoihin kohdistuvia veroja ei tarvitse rahoittaa etukäteen. SAFE-välineestä tuetuilla hankinnoilla hankitut puolustustarvikkeet olisi sen vuoksi vapautettava arvonlisäverosta ottamalla käyttöön neuvoston direktiivin 2006/112/EY ([7]) nojalla sovellettava vapautus arvonlisäverosta. Tämän vapautuksen olisi oltava kohdennettu, ja sitä olisi sovellettava ainoastaan SAFE-välineestä tuettuihin hankintoihin liittyviä hankintasopimuksia varten suoritettuihin luovutuksiin.

(34) Unioni on edelleen täysin sitoutunut kansainväliseen yhteisvastuuseen. Kaikki tämän asetuksen nojalla toteutetut tarpeellisiksi katsotut toimenpiteet, mukaan lukien ne, jotka ovat tarpeen kriittisten puutteiden ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi, olisi pantava täytäntöön kohdennetusti, avoimesti, oikeasuhteisesti, tilapäisesti ja WTO-velvoitteiden mukaisesti.

(35) Tämä asetus olisi pantava täytäntöön Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 322 artiklan nojalla hyväksyttyjen asiaankuuluvien sääntöjen, erityisesti varainhoitoasetuksen ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092 ([8]) mukaisesti.

(36) Tämä asetus ei rajoita sellaisen sovellettavan kansainvälisen oikeuden soveltamista, jolla kielletään tiettyjen puolustustarvikkeiden ja -teknologioiden käyttö, kehittäminen tai tuotanto.

(37) Komission ja jäsenvaltioiden olisi voitava toteuttaa tiedotustoimia varmistaakseen unionin rahoituksen näkyvyyden ja tarvittaessa varmistaa, että SAFE-välineestä myönnetystä tuesta tiedotetaan asianmukaisesti ja se tuodaan esille rahoitusta koskevan maininnan avulla.

(38) Tällä asetuksella ei rajoiteta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohdassa määrättyä kunkin jäsenvaltion yksinomaista vastuuta kansallisesta turvallisuudestaan eikä kunkin jäsenvaltion oikeutta turvata keskeiset turvallisuusetunsa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan mukaisesti.

(39) Tätä asetusta olisi sovellettava sen vaikuttamatta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen.

(40) Tämän asetuksen olisi tultava voimaan kiireellisesti, jotta sen täytäntöönpano voitaisiin aloittaa mahdollisimman pian sen tavoitteiden saavuttamiseksi,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tällä asetuksella perustetaan väline Euroopan turvallisuuden edistämiseksi Euroopan puolustusteollisuutta vahvistamalla, jäljempänä ’SAFE-väline’, josta myönnetään taloudellista apua jäsenvaltioille, jotta ne voivat toteuttaa kiireellisiä ja merkittäviä julkisia investointeja Euroopan puolustusteollisuuden tukemiseksi tämänhetkisessä kriisitilanteessa.

Tässä asetuksessa vahvistetaan edellytykset ja menettelyt, joiden mukaisesti SAFE-välineestä myönnetään taloudellista apua jäsenvaltioille ja joiden mukaisesti jäsenvaltiot panevat sen täytäntöön, sekä säännöt yksinkertaistetuista ja nopeutetuista yhteistoiminnallisista hankintamenettelyistä hankittaessa puolustustarvikkeita ja muita puolustustarkoituksiin käytettäviä tuotteita, jotka kuuluvat seuraaviin luokkiin:

([7]) Neuvoston direktiivi 2006/112/EY, annettu 28 päivänä marraskuuta 2006, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä (EUVL L 347, 11.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj).

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2092, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

a) luokka yksi: ampumatarvikkeet ja ohjukset; tykistöjärjestelmät, mukaan lukien kaukovaikuttamiskyky; maataistelukyvyt ja niiden tukijärjestelmät, mukaan lukien sotilastarvikkeet ja jalkaväen aseet; pienet droonit (Nato-luokka 1) ja niihin liittyvät droonien torjuntajärjestelmät; kriittisen infrastruktuurin suojelu; kybertoiminta; ja sotilaallinen liikkuvuus, mukaan lukien vastapuolen liikkuvuuden estäminen;

b) luokka kaksi: ilma- ja ohjuspuolustusjärjestelmät; meripuolustus ja merenalaisen taistelun valmiudet; muut kuin pienet droonit (Nato-luokat 2 ja 3) ja niihin liittyvät droonien torjuntajärjestelmät; strategiset edellytykset, kuten muun muassa strateginen ilmakuljetus, ilmatankkaus, C4ISTAR-järjestelmät sekä avaruusresurssit ja -palvelut; avaruusresurssien suojaaminen; tekoäly ja sähköinen sodankäynti.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

1) ’puolustustarvikkeilla’ direktiivin 2009/81/EY soveltamisalaan sen 2 artiklan mukaisesti kuuluvia tavaroita, palveluja ja rakennusurakoita;

2) ’muilla puolustustarkoituksiin käytettävillä tuotteilla’ muita kuin direktiivin 2009/81/EY soveltamisalaan sen 2 artiklan mukaisesti kuuluvia tavaroita, palveluja ja rakennusurakoita, joita tarvitaan puolustuksessa tai jotka on tarkoitettu puolustustarkoituksiin;

3) ’yhteistoiminnallisella hankinnalla’ vähintään yhden SAFE-välineestä taloudellista apua saavan jäsenvaltion ja yhden muun jäsenvaltion tai yhden Euroopan vapaakauppaliiton jäsenen, joka kuuluu Euroopan talousalueeseen, jäljempänä ’ETA:n EFTA-valtiot’, taikka Ukrainan toteuttamaa puolustustarvikkeiden tai muiden puolustustarkoituksiin käytettävien tuotteiden hankintamenettelyä ja siitä johtuvia sopimuksia. Yhteistoiminnalliseen hankintaan voi lisäksi osallistua liittyviä maita, ehdokasmaita ja mahdollisia ehdokasmaita sekä muita kolmansia maita, joiden kanssa unioni on sopinut turvallisuus- ja puolustuskumppanuudesta (ei-sitova väline). Yhteistoiminnalliseen hankintaan voi sisältyä jo tehtyjä hankintasopimuksia, jotka täyttävät samat edellytykset.

3 artikla

SAFE-välineen täydentävä luonne

SAFE-välineellä täydennetään unionin ja jäsenvaltioiden toteuttamia toimenpiteitä, joilla tehdään kiireellisiä ja merkittäviä julkisia investointeja Euroopan puolustusteollisuuden tukemiseksi.

4 artikla

SAFE-välineen käytön edellytykset

1. Jäsenvaltio voi pyytää SAFE-välineestä taloudellista apua, jäljempänä ’taloudellinen apu’, toimintaan, menoihin ja toimenpiteisiin, joilla pyritään vastaamaan 1 artiklassa tarkoitettuun kriisitilanteeseen. Kyseisten toiminnan, menojen ja toimenpiteiden on liityttävä puolustustarvikkeisiin tai muihin puolustustarkoituksiin käytettäviin tuotteisiin ja ne on tehtävä 16 artiklassa vahvistettujen tukikelpoisuussääntöjen mukaisesti toteutetuilla yhteistoiminnallisilla hankinnoilla ja niillä on pyrittävä

a) nopeuttamaan puolustusteollisuuden mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin muun muassa luomalla uutta ja kasvattamalla sen aiempaa valmistuskapasiteettia sekä toteuttamalla tähän liittyviä tukitoimia;

b) parantamaan puolustustarvikkeiden oikea-aikaista saatavuutta muun muassa lyhentämällä niiden toimitusaikoja, varaamalla tuotantoaikoja tai varastoimalla puolustustarvikkeita, välituotteita tai raaka-aineita; tai

c) varmistamaan yhteentoimivuus ja vaihdettavuus koko unionissa.

2. Jäsenvaltio voi käyttää SAFE-välineestä myönnettävää taloudellista apua niin, että saadaan synergiaetuja unionin ohjelmien kanssa, ja kyseisten ohjelmien sääntöjen mukaisesti. SAFE-välineestä myönnettävää taloudellista apua voidaan käyttää myös sellaisten toimien rahoittamiseen, jotka ovat saaneet unionin rahoitusta jostakin unionin ohjelmasta.

3. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, yksittäisen jäsenvaltion toteuttamiin hankintoihin voi saada tukea SAFE-välineestä, jos hankintasopimus on allekirjoitettu viimeistään 30 päivänä toukokuuta 2026. Jos jäsenvaltio sisällyttää tällaisen hankinnan 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun suunnitelmaan, sen on aktiivisesti toteutettava kaikki tarvittavat toimet, jotta kyseinen hankintasopimus voidaan laajentaa koskemaan vähintään yhtä muuta jäsenvaltiota, yhtä ETA:n EFTA-valtiota tai Ukrainaa sekä mahdollisia kiinnostuneita liittyviä maita, ehdokasmaita, mahdollisia ehdokasmaita tai muita kolmansia maita, joiden kanssa unioni on sopinut turvallisuus- ja puolustuskumppanuudesta. Jäljempänä 16 artiklan 2–14 kohdassa vahvistettuja tukikelpoisuusedellytyksiä sovelletaan soveltuvin osin.

5 artikla

Taloudellisen avun muoto

Taloudellinen apu on muodoltaan unionin asianomaiselle jäsenvaltiolle myöntämää lainaa.

6 artikla

Taloudellisen avun enimmäismäärä

SAFE-välineestä lainoina myönnettävän taloudellisen avun enimmäismäärä on 150 000 000 000 euroa.

7 artikla

Taloudellista apua koskeva pyyntö ja Euroopan puolustusteollisuuden investointisuunnitelmat

1. SAFE-välineestä taloudellista apua haluavan jäsenvaltion on lähetettävä komissiolle asiaa koskeva pyyntö viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2025. Pyyntöön on liitettävä Euroopan puolustusteollisuuden investointisuunnitelma, jäljempänä ’suunnitelma’.

2. Suunnitelma on perusteltava asianmukaisesti. Siinä on esitettävä seuraavat seikat:

a) kuvaus puolustustarvikkeesta ja muista puolustustarkoituksiin käytettävistä tuotteista;

b) kuvaus 4 artiklan mukaisista suunnitellusta toiminnasta, arvioiduista menoista ja toimenpiteistä;

c) tarvittaessa kuvaus Ukrainan suunnitellusta osallistumisesta suunniteltuun toimintaan, menoihin ja toimenpiteisiin tai suunnitelluista toimista Ukrainan hyväksi;

d) kuvaus suunnitelluista toimenpiteistä, joilla pyritään varmistamaan 16 artiklan ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattaminen, mukaan lukien kuvaus siitä, miten niiden noudattaminen varmistetaan.

3. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa esitettävä kuvaus toiminnasta, jolla vahvistetaan toimitusvarmuutta ja häiriönsietokykyä erityisesti helpottamalla pk-yritysten, midcap-yritysten ja uusien puolustusalan toimijoiden pääsyä puolustusalan markkinoille.

4. Jäsenvaltiot voivat suunnitelmiaan valmistellessaan pyytää komissiota järjestämään hyvien käytäntöjen vaihtoa ja tarvittaessa pyrkimään synergiaan muiden jäsenvaltioiden puolustusteollisuuden investointisuunnitelmien kanssa, jotta pyynnön esittäneet jäsenvaltiot voisivat hyödyntää muiden jäsenvaltioiden kokemuksia.

5. Jäsenvaltiot voivat toimittaa komissiolle muutetun taloudellista apua koskevan pyynnön ja siihen liittyvän muutetun suunnitelman silloin, kun se on asianmukaisesti perusteltua suunniteltujen menojen tai toimenpiteiden muuttumisen vuoksi ja edellyttäen, että lainamääriä on käytettävissä.

8 artikla

Taloudellista apua koskevaa pyyntöä koskeva päätös

1. Komissio arvioi taloudellista apua koskevan pyynnön, johon on liitetty suunnitelma, ilman aiheetonta viivytystä.

2. Jos komissio toteaa, että pyyntö täyttää tässä asetuksessa ja erityisesti 4 artiklassa, 7 artiklan 2 kohdassa ja 16 artiklassa säädetyt edellytykset, komissio tekee ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi, jolla asetetaan taloudellinen apu saataville.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu neuvoston täytäntöönpanopäätös sisältää

a) vahvistuksen siitä, että 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu pyyntö täyttää tässä asetuksessa säädetyt edellytykset;

b) lainan määrän ja 11 artiklan mukaisena ennakkomaksuna maksettavan lainatuen määrän.

4. Komissio antaa kaikissa tapauksissa pyyntöä koskevan arviointinsa tiedoksi asianomaiselle jäsenvaltiolle ja perustelee arviointinsa.

5. Tehdessään 2 kohdan mukaisesti ehdotuksen neuvostolle komissio ottaa huomioon pyynnön esittävän jäsenvaltion nykyiset ja odotettavissa olevat rahoitustarpeet sekä taloudellista apua koskevat pyynnöt, joita muut jäsenvaltiot ovat jo esittäneet tai suunnitelleet esittävänsä tämän asetuksen nojalla, yhdenvertaisen kohtelun ja yhteisvastuun periaatteita sekä suhteellisuus- ja avoimuusperiaatteita soveltaen. Kyseinen ehdotus on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä.

6. Neuvosto hyväksyy 2 kohdassa tarkoitetun täytäntöönpanopäätöksen pääsääntöisesti neljän viikon kuluessa komission ehdotuksen antamisesta.

7. Jos 2 kohdan nojalla annetun täytäntöönpanopäätöksen hyväksymisen jälkeen SAFE-välineestä myönnettävää taloudellista apua on edelleen käytettävissä, komissio voi julkaista uuden kiinnostuksenilmaisupyynnön viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2026. Tällöin sovelletaan 7 artiklassa ja tämän artiklan 1–5 kohdassa säädettyä menettelyä soveltuvin osin.

8. Edellä olevan 2 kohdan mukainen täytäntöönpanopäätös annetaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2027.

9 artikla

Lainanotto- ja lainanantotoimet

1. SAFE-välineestä lainojen muodossa myönnettävän tuen rahoittamiseksi komissiolle annetaan valtuudet lainata tarvittavat varat unionin lukuun pääomamarkkinoilta tai rahoituslaitoksilta asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509, jäljempänä ’varainhoitoasetus’, 224 artiklan mukaisesti.

2. SAFE-välineen mukaiset lainanotto- ja lainanantotoimet toteutetaan euroina.

10 artikla

Lainasopimus ja toiminnalliset järjestelyt

1. Kun 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu neuvoston täytäntöönpanopäätös on hyväksytty, komissio tekee lainasopimuksen ja sopii toiminnallisista järjestelyistä jäsenvaltion kanssa.

2. Lainasopimuksessa vahvistetaan SAFE-välineestä lainan muodossa myönnettävän tuen saatavuusaika ja yksityiskohtaiset ehdot. Laina-aika on enintään 45 vuotta. Varainhoitoasetuksen 223 artiklan 4 kohdassa säädettyjen seikkojen lisäksi lainasopimuksen on sisällettävä ennakkomaksujen määrä ja säännöt ennakkomaksujen selvittämisestä.

3. Toiminnallisissa järjestelyissä on vahvistettava suunnitelman täytäntöönpanon ja sitä vastaavan taloudellisen avun välinen suhde, mukaan lukien lainaerien alustava maksuaikataulu ja tarvittaessa vuotuiset enimmäismäärät. Lisäksi näissä toiminnallisissa järjestelyissä on vahvistettava asiakirjatodisteiden tyypit ja valvontasäännöt, jotka liittyvät jäsenvaltioiden 16 artiklan mukaisesti soveltamien erityisten tukikelpoisuussääntöjen noudattamiseen, sekä 14 artiklassa tarkoitetut yksityiskohtaiset tiedot.

11 artikla

Ennakkomaksut

1. Jäsenvaltiot voivat pyytää osana suunnitelmaansa ennakkomaksua, joka on enintään 15 prosenttia lainatuesta.

2. Ennakkomaksun maksaminen edellyttää 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun lainasopimuksen voimaantuloa. Lainasopimuksessa voidaan määrätä, että ennakkomaksun maksamisen ehtona on 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen toiminnallisten järjestelyjen toteuttaminen.

3. Maksut suoritetaan rahoituksen saatavuudesta riippuen. Ennakkomaksu voidaan suorittaa kerralla tai useammassa erässä.

12 artikla

Lainaerien maksamista ja lainojen keskeyttämistä koskevat säännöt

1. Lainan saatavuusaika, jonka kuluessa maksut asianomaiselle jäsenvaltiolle voidaan hyväksyä tämän artiklan mukaisesti, päättyy 31 päivänä joulukuuta 2030. Maksut suoritetaan erissä rahoituksen saatavuudesta riippuen. Kukin erä voidaan suorittaa kerralla tai useammassa osaerässä.

2. Asianomainen jäsenvaltio voi esittää komissiolle asianmukaisesti perustellun maksupyynnön. Asianomainen jäsenvaltio voi esittää tällaisen maksupyynnön komissiolle kahdesti vuodessa. Jäsenvaltion on perusteltava maksupyyntö esittämällä näyttöä suunnitelman täytäntöönpanon edistymisestä.

3. Komissio arvioi 2 kohdassa tarkoitetun maksupyynnön täydellisyyden, oikeellisuuden ja johdonmukaisuuden ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kahden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Jos komission arviointi tässä asetuksessa säädettyjen edellytysten täyttymisestä on myönteinen, se tekee ilman aiheetonta viivytystä päätöksen, jolla hyväksytään lainaerän maksaminen.

4. Jos komissio toteaa 3 kohdassa tarkoitetun arvioinnin perusteella, että 2 kohdassa tarkoitettu maksupyyntö ei ole tyydyttävä, lainan tai sen osan maksaminen keskeytetään. Asianomainen jäsenvaltio voi esittää huomautuksensa kuukauden kuluessa komission arvioinnin tiedoksiantamisesta.

5. Komissio arvioi 4 kohdassa tarkoitetut huomautukset ilman aiheetonta viivytystä. Kun asianomainen jäsenvaltio on osoittanut toteuttaneensa tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen tässä asetuksessa säädettyjen edellytysten täyttymisen tyydyttävästi, komissio kumoaa keskeyttämisen.

13 artikla

Lainasalkkuun sovellettavat vakavaraisuussäännöt

Niiden kolmen jäsenvaltion lainojen osuus, joiden lainaosuudet ovat myönnetyistä lainoista suurimmat, saa olla enintään 60 prosenttia 6 artiklassa tarkoitetusta enimmäismäärästä.

14 artikla

Valvonta ja tarkastukset

Lainasopimuksessa on oltava varainhoitoasetuksen 223 artiklan 4 kohdassa edellytetyt valvontaa ja tarkastuksia koskevat tarvittavat määräykset.

15 artikla

Raportointi

1. Komissio antaa vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen taloudellisen avun käytöstä.

2. Kertomukseen liitetään tarvittaessa ehdotus SAFE-välineen käytettävyysajan pidentämisestä.

16 artikla

Puolustusteollisuuden investointeja tukevien yhteistoiminnallisten hankintojen tukikelpoisuussäännöt

1. Yhteistoiminnallisiin hankintoihin voi saada tukea SAFE-välineestä ainoastaan, jos ne täyttävät tässä artiklassa säädetyt tukikelpoisuusedellytykset.

2. Yhteistoiminnallisissa hankintamenettelyissä ja puolustustarvikkeita koskevissa sopimuksissa on noudatettava tämän artiklan 3–13 ja 15 kohdassa vahvistettuja yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvien toimeksisaajien ja alihankkijoiden osallistumisvaatimuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 17 artiklassa tarkoitetuissa sopimuksissa määrättyjen ehtojen soveltamista.

3. Yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvien toimeksisaajien ja alihankkijoiden on oltava sijoittautuneita unioniin, ETA:n EFTA-valtioon tai Ukrainaan, ja niiden johtorakenteiden on oltava unionissa, ETA:n EFTA-valtiossa tai Ukrainassa. Ne eivät saa olla sellaisen kolmannen maan, joka ei ole ETA:n EFTA-valtio tai Ukraina, tai muun kolmannen maan yhteisön, joka ei ole sijoittautunut unioniin, ETA:n EFTA-valtioon tai Ukrainaan, määräysvallassa.

4. Poiketen siitä, mitä 3 kohdassa säädetään, ja jotta voidaan ottaa huomioon teollinen yhteistyö EU:n ulkopuolisten kumppanien kanssa, SAFE-välineestä voidaan myöntää tukea yhteistoiminnallisiin hankintoihin, joihin osallistuu alihankkija, jonka osuus sopimuksen arvosta on 15–35 prosenttia ja joka ei ole sijoittautunut unioniin, ETA:n EFTA-valtioon tai Ukrainaan tai jonka johtorakenteet eivät sijaitse niissä, edellyttäen, että vähintään toinen seuraavista edellytyksistä täyttyy:

a) toimeksisaajan ja kyseisen alihankkijan välille on luotu kyseiseen puolustustarvikkeeseen liittyvä suora sopimussuhde ennen tämän asetuksen voimaantulopäivää;

b) toimeksisaaja sitoutuu selvittämään kahden vuoden kuluessa mahdollisuutta korvata kyseisen alihankkijan toimittama tuotantopanos unionista, ETA:n EFTA-valtioista tai Ukrainasta peräisin olevalla vaihtoehtoisella tuotantopanoksella, johon ei kohdistu rajoituksia ja joka täyttää tekniset ja aikatauluun liittyvät vaatimukset.

5. Poiketen siitä, mitä 3 kohdassa säädetään, unioniin sijoittautunut oikeussubjekti, joka on muun kolmannen maan tai muun kolmannen maan yhteisön määräysvallassa, voi osallistua yhteistoiminnalliseen hankintaan, jos siihen on sovellettu asetuksessa (EU) 2019/452 tarkoitettua seurantaa ja tarvittaessa riskejä vähentäviä asianmukaisia toimenpiteitä tai jos se antaa takeet, jotka yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvan toimeksisaajan tai alihankkijan sijoittautumisjäsenvaltio on varmentanut. Takeilla on vakuutettava, että toimeksisaajan tai alihankkijan osallistuminen yhteistoiminnalliseen hankintaan ei vaaranna unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetuja, sellaisina kuin ne on vahvistettu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhteydessä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston nojalla.

6. Tämän artiklan 5 kohdassa tarkoitetut takeet voivat perustua komission laatimaan vakiomuotoiseen malliin, ja niiden on oltava osa tarjouseritelmiä yhdenmukaisen lähestymistavan varmistamiseksi koko unionissa. Takeissa on erityisesti osoitettava, että yhteistoiminnallisen hankinnan osalta on käytössä toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että

a) määräysvaltaa yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvaan toimeksisaajaan tai alihankkijaan ei käytetä tavalla, joka haittaa tai rajoittaa sen mahdollisuuksia toteuttaa toimeksianto ja tuottaa tuloksia; ja

b) kolmannen maan tai kolmannen maan yhteisön pääsy yhteistoiminnallista hankintaa koskeviin turvallisuusluokiteltuihin tietoihin estetään ja yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvilla työntekijöillä tai muilla henkilöillä on jäsenvaltion myöntämä kansallinen turvallisuusselvitys kansallisten lakien ja asetusten mukaisesti.

7. Yhteistoiminnallisen hankinnan toteuttavan hankintaviranomaisen on toimitettava komissiolle ilmoitus sovelletuista asetuksessa (EU) 2019/452 tarkoitetuista riskejä vähentävistä toimenpiteistä tai 5 kohdassa tarkoitetuista takeista. Sovelletuista riskejä vähentävistä toimenpiteistä tai takeista on toimitettava lisätietoja komissiolle sen pyynnöstä.

8. Yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvien toimeksisaajien ja alihankkijoiden yhteistoiminnalliseen hankintaan käytettävän infrastruktuurin, välineiden, omaisuuden ja resurssien on sijaittava jäsenvaltion, ETA:n EFTA-valtion tai Ukrainan alueella. Jos yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvilla toimeksisaajilla tai alihankkijoilla ei ole helposti saatavilla olevia vaihtoehtoja tai asiaankuuluvaa infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta ja resursseja jäsenvaltion, ETA:n EFTA-valtion tai Ukrainan alueella, ne voivat käyttää infrastruktuuriaan, välineitään, omaisuuttaan ja resurssejaan, jotka sijaitsevat tai joita säilytetään kyseisten alueiden ulkopuolella, edellyttäen, että tällainen käyttö ei vaaranna unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetuja.

9. Yhteistoiminnallisiin hankintoihin osallistuvien toimeksisaajien ja alihankkijoiden voidaan katsoa täyttävän 3–7 kohdassa tarkoitetut tukikelpoisuusedellytykset, jos ne ovat täyttäneet vastaavat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2018/1092 ([9]), (EU) 2021/697 ([10]), (EU) 2023/1525 tai (EU) 2023/2418 mukaiset edellytykset ja edellyttäen, että myöhemmät muutokset eivät aseta kyseenalaiseksi kyseisten edellytysten täyttymistä.

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1092, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, Euroopan puolustusteollisen kehittämisohjelman perustamisesta unionin puolustusteollisuuden kilpailukyvyn ja innovointikapasiteetin tukemiseksi (EUVL L 200, 7.8.2018, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([10]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/697, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, Euroopan puolustusrahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2018/1092 kumoamisesta (EUVL L 170, 12.5.2021, s. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

10. Unionin, ETA:n EFTA-maiden ja Ukrainan ulkopuolelta peräisin olevien komponenttien kustannusten on oltava enintään 35 prosenttia lopputuotteen komponenttien kustannuksista. SAFE-välineestä tuettujen hankintojen tapauksessa mitään komponentteja ei saa hankkia sellaisesta kolmannesta maasta, joka vaarantaa unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusedut.

11. Edellä olevan 1 artiklan toisen alakohdan b alakohdassa tarkoitettuun luokkaan kaksi liittyvien puolustustarvikkeiden osalta toimeksisaajilla on oltava mahdollisuus päättää hankitun puolustustarvikkeen ominaisuuksien määrittelystä, mukauttamisesta ja kehittämisestä ilman kolmansien maiden tai kolmansien maiden yhteisöjen asettamia rajoituksia, mukaan lukien laillinen oikeus korvata tai poistaa komponentteja, joihin sovelletaan kolmansien maiden tai kolmansien maiden yhteisöjen asettamia rajoituksia.

12. Tässä artiklassa 'yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvalla alihankkijalla' tarkoitetaan oikeussubjektia, joka toimittaa kriittisiä tuotantopanoksia, joilla on ainutlaatuisia tuotteen toiminnan kannalta olennaisia ominaisuuksia, jolle on osoitettu vähintään 15 prosenttia sopimuksen arvosta ja joka tarvitsee sopimuksen toteuttamiseksi pääsyn turvallisuusluokiteltuihin tietoihin.

13. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että SAFE-välineestä tuetusta yhteistoiminnallisesta hankinnasta johtuvat muita puolustustarkoituksiin käytettäviä tuotteita koskevat hankintamenettelyt ja -sopimukset sisältävät asianmukaiset tukikelpoisuusedellytykset unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen suojaamiseksi.

14. Jäsenvaltioiden on täsmennettävä 7 artiklassa tarkoitetussa suunnitelmassa tukikelpoisuusedellytykset tämän artiklan 3–11 ja 13–15 kohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 17 artiklassa tarkoitetuissa sopimuksissa määrättyjen edellytysten soveltamista. Taloudellisen avun edellytyksenä on, että 10 artiklassa tarkoitettujen toiminnallisten järjestelyjen tiedot esitetään maksupyynnön mukana.

15. Jäsenvaltiot voivat käyttää SAFE-välineestä myönnettävää taloudellista apua rahoittaakseen osallistumisensa varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 tai 3 kohdan mukaisesti toteutettaviin hankintamenettelyihin. Tällöin poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvat kolmannet maat voivat myös osallistua varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyihin hankintamekanismeihin ja hyötyä niistä.

17 artikla

Edellytykset kolmansien maiden muiden yhteisöjen ja tuotteiden osallistumiselle

1. Unioni voi tehdä tämän artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisia kahden- tai monenvälisiä sopimuksia liittyvien maiden, mahdollisten ehdokasmaiden ja muiden ehdokasmaiden kuin Ukrainan sekä muiden sellaisten kolmansien maiden kanssa, joiden kanssa unioni on sopinut turvallisuus- ja puolustuskumppanuudesta (ei-sitova väline), jotta kyseiset maat ja niiden alueet voivat täyttää 16 artiklassa tarkoitetut tukikelpoisuusedellytykset.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetussa kahden- tai monenvälisessä sopimuksessa on täsmennettävä, miten 16 artiklassa tarkoitettuja tukikelpoisuusedellytyksiä sovelletaan. Siinä vahvistetaan erityisesti

a) edellytykset ja yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat kolmanteen maahan sijoittautuneiden toimeksisaajien ja alihankkijoiden osallistumista SAFE-välineestä tuettuun yhteistoiminnalliseen hankintaan, mukaan lukien johtorakenteiden sijaintia ja kolmansien maiden tai kolmansien maiden yhteisöjen määräysvaltaa koskevat edellytykset;

b) säännöt, jotka liittyvät yhteistoiminnalliseen hankintaan osallistuvien toimeksisaajien tai alihankkijoiden sellaisten infrastruktuurien, välineiden, omaisuuden ja resurssien sijaintiin, joita käytetään SAFE-välineestä tuetuista yhteistoiminnallisista hankinnoista johtuvien sopimusten nojalla toimitettavien puolustustarvikkeiden tai muiden puolustustarkoituksiin käytettävien tuotteiden tuotantoon;

c) säännöt, jotka liittyvät kolmannesta maasta peräisin olevien komponenttien kustannuksiin, mukaan lukien joko unionista, ETA:n EFTA-maasta tai Ukrainasta peräisin olevien komponenttien vähimmäisosuus ja niiden komponenttien enimmäisosuus, jotka eivät ole peräisin unionista, ETA:n EFTA-maasta tai Ukrainasta taikka sopimuksen osapuolena olevasta kolmannesta maasta;

d) säännöt, jotka liittyvät kolmansien maiden, jotka eivät ole sopimuksen osapuolena, tai niiden alueelle sijoittautuneiden yhteisöjen asettamiin rajoituksiin, jotka koskevat SAFE-välineen tuella hankitun puolustustarvikkeen ominaisuuksien määrittelyä, mukauttamista ja kehittämistä.

3. Kahden- tai monenvälisellä sopimuksella

a) varmistetaan asianmukainen tasapaino kolmannen maan maksamien rahoitusosuuksien ja sen saamien hyötyjen välillä;

b) vahvistetaan edellytykset, jotka koskevat kolmannen maan unionille mahdollisesti tarjoamaa rahoitusosuutta;

c) vahvistetaan kaikki muut aiheelliset toimenpiteet, joilla säännellään hankitun tuotteen toimitusvarmuutta;

d) edistetään puolustusjärjestelmien standardoinnin lisäämistä sekä jäsenvaltioiden ja kyseisten muiden kolmansien maiden voimavarojen yhteentoimivuuden parantamista.

4. Edellä 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut rahoitusosuudet ovat varainhoitoasetuksen 21 artiklan 5 kohdan mukaisia ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja, ja ne on käytettävä unionin puolustusteollisuutta, Ukrainan puolustusteollisuutta ja Ukrainaa tukeviin ohjelmiin kyseisten ohjelmien sääntöjen mukaisesti.

18 artikla

Puitejärjestelyjen tai sopimusten muuttaminen

1. Jos hankintaa tuetaan SAFE-välineestä, 2–4 kohdassa vahvistettuja sääntöjä sovelletaan olemassa olevaan puitejärjestelyyn tai sopimukseen, jonka tarkoituksena on puolustustarvikkeiden ostaminen, jonka rahoittaa ainakin yksi osallistuva jäsenvaltio kokonaan tai osittain SAFE-välineestä myönnetyllä lainalla ja jossa ei määrätä mahdollisuudesta muuttaa sitä merkittävästi. Sovellettaessa 2 ja 3 kohtaa puitejärjestelyn tai sopimuksen tehneen hankintaviranomaisen on saatava ennakkosuostumus yritykseltä, jonka kanssa kyseinen puitejärjestely tai sopimus on tehty.

2. Jäsenvaltion hankintaviranomainen voi muuttaa olemassa olevaa puolustustarvikkeita koskevaa puitejärjestelyä tai sopimusta, jos kyseinen puitejärjestely tai sopimus on tehty sellaisen yrityksen kanssa, joka täyttää tämän asetuksen 16 artiklan 3–13 kohdassa säädettyjä perusteita vastaavat perusteet, lisätäkseen kyseisen puitejärjestelyn tai sopimuksen osapuoliksi uusia hankintaviranomaisia hankintaan osallistuvista maista. Direktiivin 2009/81/EY 29 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta hankintaviranomaisiin, jotka eivät alun perin olleet puitejärjestelyn tai sopimuksen osapuolia.

3. Poiketen siitä, mitä direktiivin 2009/81/EY 29 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa säädetään, jäsenvaltion hankintaviranomainen voi tehdä puitejärjestelyssä tai sopimuksessa vahvistettuihin määriin huomattavia muutoksia, joiden ennakoitu arvo ylittää direktiivin 2009/81/EY 8 artiklassa säädetyt kynnysarvot, jos puitejärjestely tai sopimus on tehty sellaisen yrityksen kanssa, joka täyttää tämän asetuksen 16 artiklan 3–13 kohdassa säädettyjä perusteita vastaavat perusteet, ja jos muutos on ehdottoman välttämätön tämän artiklan 2 kohdan soveltamiseksi.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetun arvon laskemista varten tarkistettu arvo on viitearvo, kun hankintasopimukseen sisältyy indeksilauseke.

5. Hankintaviranomaisen, joka on muuttanut puitejärjestelyä tai sopimusta tämän artiklan 2 tai 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, on julkaistava tätä koskeva ilmoitus *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* direktiivin 2009/81/EY 32 artiklan mukaisesti.

6. Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa puitejärjestelyn tai sopimuksen osapuolina oleviin hankintaviranomaisiin sovelletaan yhtäläisten oikeuksien ja velvollisuuksien periaatetta, erityisesti hankittujen lisämäärien kustannusten osalta.

19 artikla

Tapaukset, joissa SAFE-välineestä tuetun hankinnan yhteydessä on perusteltua käyttää neuvottelumenettelyä julkaisematta hankintailmoitusta

Hankintojen, joihin osallistuu vähintään yksi SAFE-välineestä taloudellista apua saava jäsenvaltio, katsotaan täyttävän kriisistä johtuvaa kiireellisyyttä koskevan edellytyksen direktiivin 2009/81/EY 28 artiklan 1 kohdan c alakohdan soveltamiseksi.

20 artikla

Puolustustarvikkeiden tuontia ja luovuttamista koskeva vapautus arvonlisäverosta

1. Tätä asetusta sovellettaessa puolustustarvikkeiden tai muiden puolustustarkoituksiin käytettävien tuotteiden luovutukset, yhteisöhankinnat ja tuonti, jotka suoritetaan SAFE-välineestä tuettuja hankintoja koskevien sopimusten nojalla, vapautetaan direktiivin 2006/112/EY mukaisesti sovellettavasta arvonlisäverosta. Vapautukseen liittyy edeltävässä vaiheessa maksetun arvonlisäveron vähennysoikeus.

2. Liitteessä olevalla arvonlisäverosta vapauttamista koskevalla todistuksella vahvistetaan, että liiketoimeen voidaan soveltaa tämän asetuksen mukaista arvonlisäverovapautusta. Kyseisen todistuksen leimaavat toimivaltaiset viranomaiset sen yhteisön jäsenvaltiossa, joka hankkii kyseiset puolustustarvikkeet tai muut puolustustarkoituksiin käytettävät tuotteet SAFE-välineestä tuettuja hankintoja koskevien sopimusten nojalla, ja kyseisen todistuksen säilyttää kirjanpidossaan kyseisten tuotteiden luovuttaja.

21 artikla

Turvallisuusluokiteltuja tietoja ja arkaluonteisia tietoja koskevien sääntöjen soveltaminen

1. Komissio käyttää suojattua tietojenvaihtojärjestelmää helpottaakseen turvallisuusluokiteltujen tietojen ja arkaluonteisten tietojen vaihtoa komission ja jäsenvaltioiden välillä sekä tarvittaessa toimeksisaajien tai muiden lopullisten tuensaajien kanssa.

2. Komissiolla on oltava pääsy tietoihin, myös turvallisuusluokiteltuihin tietoihin, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä maksujen suorittamisen edellytysten todentamiseksi ja tarkastusten, arviointien, auditointien ja tutkimusten suorittamiseksi ja kertomusten laatimiseksi sekä 14 artiklassa tarkoitettujen valvonnan ja tarkastusten suorittamiseksi.

22 artikla

Tiedotus, viestintä ja julkisuus

1. Komissio ja jäsenvaltiot voivat toteuttaa tiedotustoimia varmistaakseen unionin näkyvyyden asiaankuuluvissa Euroopan puolustusteollisuuden investointisuunnitelmissa tarkoitetun taloudellisen avun yhteydessä, muun muassa toteuttamalla yhteisiä tiedotustoimia asianomaisten kansallisten viranomaisten kanssa ottaen samalla asianmukaisesti huomioon turvallisuusvaatimukset. Komissio voi tarvittaessa varmistaa, että SAFE-välineestä myönnettävästä tuesta tiedotetaan ja se tuodaan esille rahoitusta koskevan maininnan avulla.

2. Jäsenvaltioiden, jotka saavat taloudellista apua SAFE-välineestä, on varmistettava unionin taloudellisen avun näkyvyys ja otettava samalla asianmukaisesti huomioon turvallisuusvaatimukset, muun muassa pitämällä tapauksen mukaan esillä unionin tunnusta ja rahoitusta koskevaa asianmukaista mainintaa, jossa lukee ”Euroopan unionin tukema – SAFE”, erityisesti kun ne tekevät tunnetuksi yhteistoiminnallisia hankintoja ja niiden tuloksia, tarjoamalla johdonmukaista, olennaista ja oikeasuhteista kohdennettua tietoa erilaisille kohderyhmille, mukaan lukien tiedotusvälineet ja suuri yleisö.

3. Komissio toteuttaa tiedotus- ja viestintätoimia, jotka koskevat SAFE-välinettä sekä sen mukaisesti toteutettuja toimia ja saavutettuja tuloksia. Komissio tiedottaa tarvittaessa toimistaan Euroopan parlamentin edustustoille ja ottaa ne mukaan kyseisiin toimiin.

23 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 27 päivänä toukokuuta 2025.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. SZŁAPKA

LIITE

SAFE-VÄLINE TODISTUS ARVONLISÄVEROVAPAUTUKSESTA

Sarjanumero (ei pakollinen):
1. **TUKIKELPOINEN YHTEISÖ** Nimitys/nimi Katuosoite Postinumero ja -toimipaikka Yhteisön kotijäsenvaltio
2. **LEIMAAVA VIRANOMAINEN (nimi, osoite ja puhelinnumero)**
3. **TUKIKELPOISEN YHTEISÖN ILMOITUS** Tukikelpoinen yhteisö vakuuttaa, että kohdassa 4 mainitut tuotteet rahoitetaan SAFE-välineestä.
Tukikelpoinen yhteisö sitoutuu maksamaan jäsenvaltiolle, jossa puolustustarvikkeiden tai muiden puolustustarkoituksiin käytettävien tuotteiden luovutuspaikka sijaitsee, arvonlisäveron, joka näistä tuotteista olisi maksettava, jos ne eivät täyttäisi vapautuksen edellytyksiä. Paikka ja päiväys Allekirjoittajan nimi ja asema Allekirjoitus

4. **KUVAUS TUOTTEISTA, JOILLE ARVONLISÄVEROVAPAUTUSTA HAETAAN**

A. Luovuttajaa koskevat tiedot

1) nimi ja osoite

2) jäsenvaltio

3) arvonlisäverotunniste tai verorekisterinumero

B. Tuotteita koskevat tiedot:

nro	Tuotteiden yksityiskohtainen kuvaus (tai viittaus liitteenä olevaan tilauslomakkeeseen)	Määrä tai lukumäärä	Arvo ilman arvonlisäveroa		Valuutta
			Yksikköarvo	Arvo yhteensä	
		Yhteensä			

5. **HANKINTAJÄSENVALTION TOIMIVALTAISTEN VIRANOMAISTEN TODISTUS**

Kohdassa 4 kuvattujen tuotteiden lähetys/luovutus täyttää arvonlisäverosta vapauttamisen edellytykset.

Allekirjoittajan nimi ja asema

Paikka ja päiväys Leima Allekirjoitus